

Mevrouw E. Hooge
Voorzitter Onderwijsraad
Onderwijsraad
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag

Datum: 27 juni 2019
Kenmerk: 190165/671
Onderwerp: Advies ondersteuningsinfrastructuur

Geachte mevrouw Hooge,

Zoals aangekondigd in ons gesprek met uw adviseurs van 11 juni jongstleden sturen wij u deze brief met een uiteenzetting van onze visie op de ondersteuningsinfrastructuur en de rol van de overheid.

Onderwijsadviesbureaus zijn partners van onderwijsorganisaties. Onze rol is het verbinden, helpen veranderen, versterken en begeleiden van leerkrachten, teams, directies en besturen. Ook begeleiden een groot aantal bureaus leerlingen die binnen het systeem niet vanzelfsprekend meekomen (dyslexiezorg, lichte gedragsproblematiek, zieke leerlingen). Op deze manier dragen wij bij aan het realiseren van goed onderwijs voor alle kinderen in Nederland. Dit doen wij vanuit dezelfde maatschappelijke missie die wij voor de invoering van de marktwerking in 2006 ook al hadden.

Verschillende keren voerden wij overleg met uw Raad en adviseurs over dit advies. Zo waren Karin Westerbeek en Rob Schuur aanwezig bij de tweedaagse van onze vereniging. Wij hebben in dit constructieve gesprek in februari 2018, maar ook tijdens de verschillende gesprekken de afgelopen maanden en weken samen met u de essentie en meerwaarde van onderwijsadvies- en ondersteuning uiteengezet. Omdat dit advies over (de rol van de overheid m.b.t.) onze branche gaat, blijven we ook de komende maanden graag in overleg. Naast de gesprekken met individuele leden van onze vereniging die nog plaats gaan vinden nodigen we u van harte uit om ruim voor de presentatie van het advies nogmaals bijeen te komen. Wij zullen u hiervoor een datumvoorstel doen.

Deze brief is tot stand gekomen in nauw overleg en samenspraak met leden van onze vereniging en een aantal andere onderwijsadviesbureaus.¹ Voor ons allen geldt dat wij ons inzetten om schoolorganisaties te ondersteunen om het beste onderwijs te kunnen bieden voor leerlingen. Daarin vinden we elkaar. Samen vormen wij de onderwijsondersteuningsinfrastructuur.

“Hoe gaan leraren, schoolleiders en bestuurders met deze maatschappelijke vragen om? Ze reageren heel verschillend. Iedere school en opleiding maakt hierbij z'n eigen keuzes (..) Dit alles levert regelmatig mooi en vernieuwend onderwijs op. Wel is niet altijd duidelijk waarom een school of opleiding kiest voor een bepaalde vorm van maatwerk, flexibilisering of profilering. (..) Daarbij evalueren scholen en opleidingen de resultaten en effecten van hun keuzes slechts in zeer beperkte mate. Hierdoor leren ze maar matig van wat wel en niet werkt en wordt deze kennis meestal niet gedeeld met andere scholen en opleidingen. Het lerend vermogen van het onderwijs is – paradoxaal genoeg – geringer dan bijvoorbeeld dat van sectoren als zorg, design, techniek en tuinbouw. En daardoor zijn onderwijsvernieuwingen vaak weinig duurzaam en het is onduidelijk of ze beter onderwijs leveren voor toekomstige generaties leerlingen en studenten.”

De Staat van het Onderwijs 2017/2018 (Onderwijsinspectie)

Deze passage uit het meest recente jaarverslag van de Onderwijsinspectie onderstreept dat onderwijsvernieuwing vraagt om professionele begeleiding en ondersteuning om de vraagarticulatie van scholen te verbeteren en de vernieuwing ook daadwerkelijk duurzaam te laten zijn.

HET PUBLIEKE BELANG VAN EEN STERKE ONDERSTEUNINGSINFRASTRUCTUUR

Een sterke ondersteuningsinfrastructuur is een publiek belang. Dit vraagt om een ‘marktmeester’ met de verantwoordelijkheid om deze infrastructuur te laten ontstaan en in stand te houden. We beogen daarmee niet een teruggang naar de vaste subsidierelatie van voorheen, maar vinden wel dat de overheid deze rol van ‘marktmeester’ sterker mag oppakken. Bijvoorbeeld door het creëren van een gelijk speelveld, óók in relatie tot hogescholen, universiteiten, de sectorraden, samenwerkingsverbanden en de Onderwijsinspectie. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zou daartoe – net als andere departementen – een logisch model voor publiek-private samenwerking moeten ontwikkelen en handhaven. Alleen dan kan de stelstelwijziging leiden tot een sterke branche als wezenlijk onderdeel van het Nederlandse onderwijssysteem.

---

¹ Leden van de vereniging EDventure (Bazalt, BCO Onderwijsadvies, BVS schooladvies, CPS, Driestar educatief, HCO, IJsselgroep Educatieve Dienstverlening, IJsselgroep Psychologische Diensten, Klaarr, KOC Diensten, OBD Noordwest, OnderwijsAdvies, RPCZ, Sardes, SchoolAdviesDienst Wassenaar, Via Socium Zorg en Onderwijs) en CED Groep, Cedin, Marant, Onderwijs Maak Je Samen.

DE PUBLIEKE BIJDRAGE VAN DE ONDERWIJSADVIESBRANCHE

a. Voorkom ongerichte vernieuwing

Een sterke, goed georganiseerde ondersteuningsinfrastructuur is nodig om te voorkomen dat iedere school opnieuw het wiel uitvindt en voorkomt dat ze met een niet passend wiel de weg op gaat. Vaak ligt er geen wetenschappelijke basis ten grondslag aan innovaties of gaan scholen ongericht aanbodgestuurd aan de slag, omdat er onvoldoende over hun vraag is nagedacht. De overheid zou hier meer op moeten sturen en stimuleren dat innovaties op maat en effectief plaatsvinden. Ruim tien jaar na de volledige invoering van de vraagfinanciering voor onderwijsbegeleiding blijkt dat het Rijk er te gemakkelijk vanuit is gegaan dat alle scholen vanuit hun verantwoordelijkheid voor hun kwaliteitsbeleid ook uit zichzelf goede verbeterplannen konden op stellen en ook zelfstandig in staat zouden zijn in dit proces tot de juiste vraagstelling te komen. Dit blijkt niet het geval. Een innovatieagenda of platform kan hier uitkomst bieden. Erkenning van evidence based onderwijsondersteuning als voorwaarde voor duurzame onderwijsontwikkeling is nodig om de spaarzame tijd van leerkrachten, teams, directies en besturen meer resultaatgericht te benutten en de maatschappelijke ambities van ons te realiseren.

b. Voorkomen is beter dan genezen

Door naast bestuurders en de beroepsgroep ook de kennis en ervaring van experts op het gebied van duurzame onderwijsontwikkeling eerder bij landelijke of bestuursoverstijgende beleidsontwikkeling te betrekken, kunnen we voorkomen dat beleidsinitiatieven stranden in de pilotfase. Door onze combinatie van landelijke ervaring met een lokale/regionale 'aarding' zijn wij bij uitstek in staat beleidsambities te vertalen naar de dagelijkse praktijk van het onderwijs en te koppelen aan ontwikkelvragen van leerkrachten en schoolteams. Wij zien onszelf als partner van de overheid om bij te dragen aan de implementatie en toetsing van landelijk overheidsbeleid in de onderwijspraktijk en om andersom de praktijkervaring in te brengen voordat beleid gevormd wordt.

DUURZAME ONDERWIJSONTWIKKELING IS NODIG EN GAAT NIET VANZELF

Nederland heeft de ambitie om goed onderwijs te bieden voor alle kinderen, zodat zij zich kunnen ontwikkelen en voorbereiden op zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Deze ambitie streven we na in een wereld die in een sneltreinvaart verandert, vanuit het perspectief dat we steeds beter weten hoe we dat goede onderwijs kunnen inrichten en in een tijd dat het onderwijs zwaar onder druk staat door werkdruk en lerarentekort. Het onderwijs van vandaag past niet vanzelfsprekend bij de wensen en eisen van morgen. En dus moet het onderwijs en haar professionals daarbinnen zich blijven ontwikkelen: duurzaam en gericht op resultaat.

EXPERTS OP HET GEBIED VAN DUURZAME ONDERWIJSONTWIKKELING

Onderwijsontwikkeling is meer dan het vertalen van nieuwe wetenschappelijke inzichten naar de dagelijkse onderwijspraktijk. Experts in onderwijsontwikkeling baseren hun werk op drie pijlers:

1. Richten: wat zijn de grote thema's nu, maar vooral ook in de toekomst? Zowel op het gebied van (onderwijs)wetenschap, maar ook maatschappelijk.
2. Inrichten: wat betekenen deze thema's voor de praktijk van de school? Welke vragen hebben teams van leerkrachten en directies als het gaat om de vertaling van de thema's naar hun onderwijs? Wat is de vraag achter de vraag? Wat hebben zij in hun eigen ontwikkeling nodig om hun professie goed uit te kunnen oefenen en goed onderwijs te kunnen realiseren in een veranderende werkelijkheid.
3. Ondersteunen: als het niet lukt om goed onderwijs te bieden en dit – om welke reden dan ook - niet tot het gewenste leerresultaat leidt bij een aantal kinderen, moeten daarvoor oplossingen worden gevonden, door leerlingen, leerkrachten en teams ondersteuning van experts te bieden.

VERGROTEN VAN IMPACT

De stelstelwijziging en invoering van de vraagfinanciering is van grote invloed geweest op de branche. Het aantal bureaus is fors kleiner geworden en de bureaus zelf hebben zich getransformeerd naar *partners* van onderwijsorganisaties. Wat niet is veranderd, is dat wij ons nog steeds dagelijks inzetten voor goed onderwijs in Nederland. Toch kan onze impact nog zoveel groter zijn, als de overheid deze infrastructuur erkent als wezenlijk onderdeel van het onderwijssysteem en we samen met de overheid en het onderwijs optrekken om goed onderwijs voor alle kinderen in Nederland te realiseren.

Wij blijven hierover graag met u in gesprek en zien dan ook uit naar de vervolgspraak na de zomervakantie. Wij doen hiervoor op korte termijn een voorstel.

Mede namens de onderwijsadviesbranche¹,

Met vriendelijke groet,

Margreet de Vries
Directeur-bestuurder
EDventure